

Jon Hestoy í setanarrøðu síni ólavsøkuaftan:

Land okkara hevur brúk fyri øllum føroyingum

»Vón mín skal vera, at øll ið eru uttanlands, nýta tíðina sum útisetar at nema sær kunnleika og lærdóm. Og er nakar, ið sóknast eftir avbjóðingum, hvørja størri avbjóðing kann hann ella hon ynskja sær enn at fáa land sitt á føtur.« segði Jon Hestoy í setanarrøðuni ólavsøkuaftan, ið vit prenta her niðanfyri. »Men minnst til: meira skal til fyri at fáa hjólini at mala í Føroyum, enn at lækka tollin á innfluttum bilum«

Góðu ítróttarfolk, ólavsøkugestir, góðu føroyingar og serstakliga tykur, ið eru flutt av landinum og nú vitja heimaftur.

Tey munnu vera fá, ið ikki hava minnst frá ólavsøku bæði sum børn, ung og vaksin. Sjálvur minnst eg sum seks ára gamal, tá eg fyrstu ferð fekk eina ballón á ólavsøku, og óttin fyri at onkur brestir hana við sigarettini.

Fyrst í sjevtíðarunum vóru tað svimjikkappingarnar í gamla hyl í Gundadali. Eg kann enn í dag smakka klorvatnið og hoyra Bobbie Brockie ropa: »Takið støðu!«

Nú er ólavsøkan heldur høvi at hitta gamlar og nýggjar vinir, meðan spakad verður oman og niðan eftir Aarvegnum og Niels Finsensgøtu.

Soleiðis hava okur hvør í sínum lagi okkara minnst og okkara ynskir, tá ið okur fara á ólavsøku. Minnini, tey kann eingin taka frá okkum, men ikki altíð ganga ynskini út.

Í mangar öldir hava føroyingar steynt til Havnar á ólavsøku. Eisini aðrenn ballonir og ítróttarkappingar settu sín dám á ólavsøkuna.

Tingið varð sett á ólavsøku og landsins støða viðgjørd. Tíðir hava skift, og tíðir skifta. Androðurin var ofta harður – á so mangan hátt –, og ikki altíð hildu føroyingar seg hómáttu fyri stavn.

Stórar uppgávur fyri framman

Í hesum tíðum stendur okkara tjóð ráðaleys. Ivi, mistreysti og misálit hava vunnið fotafesti hjá okkum. Nógvar fólk eru farin av landinum, og hvønn dag boða okkara fjølmiðlar frá ófrættum, neyð og burturflýting.

Men land okkara hevur brúk fyri øllum føroyingum. Eisini teimum, sum í dag eru rymd av landinum, undan arbeiðsloysi og tvingsilsølum. Vón mín skal vera, at øll ið eru uttanlands, nýta tíðina sum útisetar at nema sær

kunnleika og lærdóm. Og er nakar, ið sóknast eftir avbjóðingum, hvørja størri avbjóðing kann hann ella hon ynskja sær enn at fáa land sitt á føtur. Men minnst til: meira skal til fyri at fáa hjólini at mala í Føroyum, enn at lækka tollin á innfluttum bilum.

Okur, ið enn búleikast í hesum landi, hava stórar uppgávur fyri framman. Alit má faast aftur millum manna. Okur skulu aftur til so grundleggjandi virði sum: »Ein maður er ein maður, og eitt orð er eitt orð«. Orðið moralur hevur verið nógv nýtt seinastu árin, ella eg skuldi heldur sagt misnýtt.

Lurtið bara eftir prátinum seinastu tíðina um habilitet. Orðaskiftið hevur snúð seg um logir. Men orðaskiftið skuldi verið um moral. Eingin kann sita bæðumegin borðið, tá ið avgerðir skulu takast. So einfalt er tað.

Vit eru ikki barbarar

Ikki einans altíð føroyingar hvør á annan er farið, men eisini altíð í ríkisfelagsskapinum er fokið. Er til dømis nakar í dag, sum tryr, at danir hava havt okkara áhugamála fremst í huga, tá ið avgerðir um bankar og fíggarviðurskipti hava verið lögð fyri føroyingar?

Nú hevur eitt nýtt mál stungið seg upp eftir avdukingarnar um atomvapnin á Thule-støðini í Grønlandi. Nú skilt, at Danmark hevur havt ein opnan almennan politikk viðvíkjandi kjarnorkuvápnunum á donskum øki og ein annan duldan óalmennan politikk, ið teir avtalaðu við amerikumen.

Nú sæst í bløðunum, at danski uttanríkisráðharrin avsannar, at tilikt er farið fram í Føroyum.

Hetta er sama svarið, sum varð givið í eini 30 ár í samband við vanlukkuna í Thule. Men hvør tryr honum í dag?

Og uttaneftir er ágangurin á okkum eisini øgilgur. Okur 45.000 føroyingar verða í spurninginum um grindadráp ákærdir fyri ómenniskjansliga djórapinslu og djóratýning og teir hótta við at taka livsgrundarlagið undan okkum. Okur verða hóttað av fólkum í somu tjóðum, sum uppfundu til dømis guillotinina,

konsentrasjónslegurnar og gasskømrini og sendu milliónir av menniskjum í deyðan. Og nú hava nakrir fingið tað svaka hugskot at spreingja átta kjarnorkulødingar í Kyrrahavinum.

Nú tola fólk úr hesum londum ikki at siggja blóð av djórnum.

Hvat hava okur so gjørt, sum loyvir teimum ein slíkan ágang imóti okkum? Einkil veruligt prógv er fyri, at borgarkriggið nakrantíð hevur verið í Føroyum. Ei heldur hava føroyingar nakrantíð elvt til kriggi við sínar grannar ella aðrar tjóðir. Føroyingar brendu ongantíð gandakellingar og gandakallar, tá ið bálini logaðu um Evropa. Og seinasti deydadómur í Føroyum varð framdur í 1706 – fyri næstan 300 árum síðani.

So tað eru ikki okur sum í søguligum samanhangi eru barbarar.

Loysa trupulleikarnar sjálvi

Loysnin uppá teir trupulleikar. Føroyar eru í, kann einans koma úr Føroyum. Okur eiga ikki vænta, at nakar kemur og loysir teir fyri okkum. Okur hava eitt tilfeingi, ið skal tryggja okkum, at tíðarnar fara at broystast. Hetta tilfeingið er undómurinn.

Seinastu ólavsøku kom eg av tilvild í eina veitslu, har nógv ungfolk vóru. Tað ið eg var mest ovfarin av var, at tey tosaðu, hugsaðu og høvdu somu vonir, sum eg hevði í hasum aldrinum. Sjálvt »Deep Purple« og »Pink Floyd« vórðu á plátuspælarunum. So eg kundi fyri tað verið farin 20 ár aftur í tíðina.

Tykur ungu eiga framtíðina, og tykur hava allar møguleikar. Kanska halda tykur, at tað er skeiðt at tosa um møguleikar, nú ringt er at sleppa inn til utbugvingar, arbeiðsutlitini eru vánalig og eingin bati týskt at vera í eygsjón.

Nei, latið tykkum ikki draga inn í henda meldurin av negativum hugsanum og grenji.

Finna okkara »innara virði«

Í bokhaldi og grannskoðan nevna tey nakað »innara virðið«. Grannskoðarar áseta hetta

Jon Hestoy setti ólavsøkuna hesaferð

Myndir: Áki Hermansen